

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Полтава, 9–10 вересня 2021 року)

**Полтава
2021**

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

*Присвячується 60-річчю
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
та 15-річчю кафедри управління персоналом,
економіки праці та економічної теорії*

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної конференції

*За загальною редакцією
д. е. н., професорки Т. А. Костишиної,
к. е. н., доцентки Л. В. Степанової*

(м. Полтава, 9–10 вересня 2021 року)

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 331.1:330:004.9(045)
А43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія:

Т. А. Костишина, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Л. В. Степанова, к. е. н., доцентка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

А43 **Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально-трудових відносин в умовах цифрової економіки : матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 9–10 вересня 2021 року) / за заг. ред. Т. А. Костишиної, Л. В. Степанової. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 126 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос. та англ. мовами.**

ISBN 978-966-184-418-5

У збірнику подано матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю університету та 15-річчю кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії, яка відбулася у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Конференцію проведено в межах науково-дослідної роботи «Ефективність інвестицій в людський капітал на підприємствах в сучасних умовах» (держ. реєстр. номер 0112U001077).

Для науковців, викладачів, студентів закладів вищої освіти, усіх, хто цікавиться питаннями теорії та практики розвитку соціально-трудових відносин.

УДК 331.1:330:004.9(045)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-418-5

вимагають від людства ХХІ століття розв'язання питань стосовно нерівності можливостей як головної вимоги розвитку людського капіталу з врахуванням всіх загальних невід'ємних прав людини.

Список використаних джерел

1. Global Wage Report 2020–21. ILO. – URL: <https://www.ilo.org/global/research/global-reports/global-wage-report/2020/lang--en/index.htm>. – Назва з екрана.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У КОРПОРАЦІЯХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

*О. В. Бондар-Підгурська, д. е. н.,
доцент, доцент кафедри менеджменту
Вищий навчальний Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Прагнення до високого рівня задоволення життєво важливих інтересів (ЖВІ) більшості населення країни, а також виконання завдання щодо реформування національної економіки в контексті реалізації інноваційно-технологічного розвитку та діджиталізації зумовлюють необхідність переходу до більш прогресивних інструментів, методів, концепцій і напрямів підвищення ефективності формування соціально-трудоових відносин у корпораціях України, спрямованих на становлення нової економіки – економіки для людей. Так, застосування концепції *Корпоративної соціальної відповідальності* (КСВ) бізнесу стає очевидним суттєвим напрямом реформування сфери соціально-трудоових відносин, а також підвищення ефективності управління сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки України (СІСОРЕ) [1] та інтеграційним інструментом здатним об'єднати всі шаблі та галузі національного господарства.

Прагнення до максимізації прибутку будь-якою ціною, орієнтація на індивідуальний і груповий егоїзм, домінування інноваційних технологій і впровадження суспільно-функціональних нововведень без урахування їх соціальних і екологічних наслід-

ків провокують соціально-економічну кризу, в наслідок чого підвищується напруга в країні, а задоволення ЖВІ переважної більшості населення стає неможливим. Втрачається довіра до держави, правлячої еліти, місцевих органів влади, а в суспільстві накопичується масове психічне збудження, що конкретно виявляється в політичних мітингах, страйках, демонстраціях, і назріває революційна ситуація, котра вимагає переосмислення цілей, системи цінностей, ролі та значення в економіці етики та моралі, взаємозв'язку соціальної відповідальності із НТП.

Реалізація ноосферної та парадигми сталого розвитку України створює платформу для розвитку людського капіталу, а також докорінно змінює роль корпорацій в економіці, яка у майбутньому сама перетвориться у корпорацію глобального масштабу, де бізнес стане інститутом, який бере активну участь у підтримці соціальної стабільності в суспільстві, а не лише виступає як провідний прискорювач економічного прогресу. Саме тому одним із напрямів реформування сфери соціально-трудова відносин має стати *соціальна відповідальність (СВ)* – етичний, моральний, ціннісний аспект поведінки суб'єктів господарювання, що створить умови для сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економічної системи та позитивно позначиться на рівні задоволення ЖВІ переважної більшості населення.

Поряд із цим, максимальна ефективність формування соціально-трудова відносин у національних корпораціях і результативність управління СІСОРЕ України, загалом, досягаються шляхом переходу до нових методів макроекономічного управління, що ґрунтуються на системі оцінки й обліку загальної ефективності інвестицій. Для цього необхідна така інвестиційна політика, яка характеризується новою якістю. Так, відсутність справедливого обліку заробітної плати в параметрах ефективності інвестицій веде до негативних наслідків, чого не можна допустити, знаючи, що знання коштують дорожче порівняно з результатами фізичної праці, а також попередити завдяки *нарахуванню її (заробітної плати) не по остаточному принципу, а першочерговому*. Тобто, заробітна плата має включатися не в витрати, а у додану вартість, а темпи її росту не повинні

випереджати темпи росту продуктивності праці. При цьому її нарахування повинно відбуватися від обсягу реалізації, а не від обсягу виробництва продукції. Це не боротьба з бідністю, а шлях до підвищення ефективності виробництва: збільшення заробітної плати в рік на 10–12 % забезпечує зростання продуктивності праці на 7–9 %, що підтверджено світовим досвідом цивілізовано розвинутих країн [2].

Разом із тим особливої актуальності набувають питання розпізнання *соціального паразитизму* (існування та бажання ствердитися за рахунок інших, жити за рахунок інших, користуватися благами віднімаючи добуте іншими) як основної перешкоди під час формування ефективних соціально-трудоких відносин національних корпорацій як складової СІСОРЕ України та його профілактика. До складників соціального паразитизму та його похідних входять: *корупція, бюрократизм, рейдерство* (біле, чорне, сіре), *антисоціальні суб'єкти, антисоціальні дії* і т. п. Так, доцільно виокремити найактуальніші складові антисоціальних дій у національній економіці: 1) інтелектуальне рейдерство (в т. ч. плагіат); 2) гіпертрофована подача інформації; 3) шахрайство; 4) маніпулювання на ЖВІ людини; 5) інформаційний вакуум; 6) «фінансова наркоманія»; 7) нехтування принципом соціальної справедливості. При чому, нині кібербезпека стає вимогою цифрової економіки.

Зауважимо, що еволюції соціальних і економічних систем повторюють генезис біологічних, де розвиток одних структур за рахунок інших неминуче призводить до виродження, а виникла ракова пухлина губить окремі клітини, а з часом і весь організм. Точно так відбувається в економіці та суспільстві, де ліберальний принцип індивідуальної вседозволеності стає визначальним, і такий колектив, суспільство, господарство приречені на руйнування [2]. Тому нині *профілактика соціального паразитизму* з метою мінімізації його впливу на господарську діяльність має стати однією з першочергових завдань під час формування ефективних соціально-трудоких відносин і управління національною економікою на шляху до сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку загалом, а впровадження такого

механізму управління як «ринок корпоративного контролю» сприятиме антикорупційній діяльності суб'єктів господарювання.

При цьому очевидним стає доцільність створення морально-етичної національної еліти (ефективного істеблішменту) із числа новаторів і винахідників, а освіта впродовж життя має виступати напрямом державної політики в контексті реалізації цілей сталого розвитку, підвищення ефективності формування соціально-трудових відносин у корпораціях і результативності управління СІСОРЕ України загалом.

Отже, в умовах зростання викликів і загроз національна економіка відчуває гостру потребу у серйозних структурних реформах та глибоких інституційних перетвореннях соціально-трудової сфери, котрі мають ґрунтуватися на авангардному баченні шляхів забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку. Кожна країна, навіть із найрозвинутішою ринковою економікою, як свідчить світовий досвід, потребує активного втручання держави під час регулювання соціально-трудових відносин, котрі мають найповніше відповідати принципу соціальної справедливості.

Список використаних джерел

1. Бондар-Підгурська О. В. Науково-методологічні засади сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки: монографія. Полтава, 2016. 531 с.
2. Никитенко П. Г. Ноосферная экономика и социальная политика: стратегия инновационного развития. Минск : Белорус. Наука, 2006. 479 с.

ДИНАМІЧНА МОДЕЛЬ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФОНДОВИХ РИНКІВ

***М. О. Бурмака, к. е. н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»***

В сучасних умовах дослідження впливу фінансової глобалізації на процеси трансформації систем і моделей фондового ринку набувають важливого теоретико-методологічного значення і